GROENE METROPOOL REGIO ARNHEM NIJMEGEN

KWARTAALBERICHT 4e KWARTAAL 2023

25 januari 2024

Inhoudsopgave

1. Inleiding **3**

2. Ontwikkelingen en resultaten **3**

2.1 Regiobijeenkomst voor raadsleden 3
2.2 Regio Deal Gezonde groene groei kan van start 3
2.3 Jaarevent ‘Op weg naar een circulaire topregio’ 3
2.4 Economische Monitor gelanceerd! 4
2.5 Regionaal Expertiseteam Energie (REE) komt op stoom 4

3. Resultaten per opgave **5**

3.1 Verbonden regio 5
3.2 Productieve regio 7
3.3 Circulaire regio 7
3.4 Ontspannen regio 9
3.5 Groene groeiregio 10

4. Tot slot **12**

1. Inleiding

Dit is het vierde en laatste kwartaalbericht van 2023 over de uitvoering van de regionale agenda 2023-2024 van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR). We beginnen met de meest in het oog springende ontwikkelingen om vervolgens per opgave verslag te doen van het vierde kwartaal.

2. Ontwikkelingen en resultaten

2.1 Regiobijeenkomst voor raadsleden

Op vrijdagmiddag 6 oktober organiseerde de GMR in samenspraak met de regioagendacommissie in het stadhuis van Nijmegen de tweede regiobijeenkomst voor raadsleden van dit jaar. Het onderwerp was regionale ruimtelijke ontwikkeling; hoe geven wij samen met ons buurgemeenten uitvoering aan onze regionale ruimtelijke opgave? De aanleiding was dat in het najaar op de tafels van de colleges en raden van de gemeenten binnen de GMR het regioarrangement “Meer landschap, meer stad” ter besluitvorming voor lag.

Het regioarrangement laat zien dat de omvang, complexiteit en effecten van de ruimtelijke ontwikkelingen over de grenzen van de gemeenten heen gaat. Bij de lokale besluitvorming is inzicht in de plannen van buurgemeenten belangrijk. Door de schaarse ruimte wordt onderlinge afstemming gebruikelijker dan we gewend zijn.
Zo’n vijftig raadsleden van de verschillende gemeenten gingen voor ‘hun’ gebied voortvarend aan de slag en met elkaar in gesprek. Beleidsadviseurs ruimtelijke ontwikkeling van diverse gemeenten traden hierbij als gespreks- en spelbegeleider op.
Op onze website is een uitgebreide impressie van deze raadsbijeenkomst te zien en te lezen.

2.2 Regio Deal Gezonde groene groei kan van start

De Regio Deal Gezonde groene groei is op 1 november gesloten met het Rijk, de provincie Gelderland, The Economic Board (TEB) en de GMR. Meer dan honderd partijen, waaronder veertien gemeenten, werken samen aan zes programmalijnen, te weten:

- Gezond leven,
- Toekomstbestendig wonen,
- Sterke Bedrijvigheid,
- Werkende arbeidsmarkt,
- Grenzeloos samenwerken en
- Wijk en dorpsgericht werken.

Door het Rijk is €15 miljoen beschikbaar gesteld voor deze Regio Deal en daar staat minstens zoveel cofinanciering van de deelnemende partijen tegenover. Er wordt dus minstens €30 miljoen geïnvesteerd in de regio met de uitvoering van de Regio Deal. Het betreft een vierjarig programma over 2024-2027. De provincie Gelderland is kassier voor de Regio Deal.
Op onze website is meer informatie over de Regio Deal te vinden.

2.3 Jaarevent ‘Op weg naar een circulaire topregio’

Het vierde kwartaal stond voor de Circulaire regio voor een groot deel in het teken van het jaarevent ‘Op weg naar een circulaire topregio’. Op 8 november organiseerden we een grote

bijeenkomst in De Vasim in Nijmegen voor ruim 200 bestuurders en medewerkers van gemeenten, collega-overheden, bedrijven en studenten. Een bruisend geheel met veel energie, inspiratie en deskundigheid onder de deelnemers.
Met topsprekers als Klaske Kruk, Circular Hero 2021 en Sjors Witjes, hoofddocent sustainability studies van de RU, voor de plenaire aftrap, en daarna maar liefst achttien informatieve en inspirerende workshops. Alles onder de bezielende presentatie van bestuurlijk opdrachtgever Tobias van Elferen.
Op onze website staat een mooi verslag van het circulair jaarevent. Een groep van veertig enthousiaste masterstudenten circulaire economie van de HAN zorgden voor verslaglegging en reflectie.

Het evenement is een mooie opwarmer voor de Nationale Conferentie Circulaire Economie op 14 maart 2024 in onze regio, wederom in De Vasim.

2.4 Economische Monitor gelanceerd!

Op 14 december werd de eerste regionale Economische Monitor gepresenteerd. De lancering vond plaats in het Technoforum in Wijchen; een inspirerende omgeving waar innovatie, ondernemerschap en techniek samenkomen. Even inspirerend waren de gastsprekers Henri de Groot, Gert-Jan Hospers en Anne Berndsen die hun eigen blik en visie deelden op deze monitor. Op onze website staat meer informatie over deze succesvolle lancering van de economische monitor 2023-2024.

2.5 Regionaal Expertiseteam Energie (REE) komt op stoom

Het REE is vanaf dit najaar aan de slag. Er is een subsidieregeling voor bedrijven ontwikkeld, waarmee externe energie-adviseurs bekostigd worden. Inmiddels is die regeling in negen van de gemeenten die aan het REE deelnemen van kracht. In 2024 is dat voor elf van de zestien deelnemende gemeenten het geval. Sinds september is het aantal hulpvragen vanuit bedrijven op gang gekomen. Op dit moment komen er wekelijks gemiddeld al zo'n tien vragen binnen via mail en telefoon. Vanaf medio 2023 tot nu, zijn meer dan 150 bedrijven geholpen.
Er is een expertpool van externe energieadviseurs opgezet, die bedrijven ondersteunen bij complexe energievragen. Deze externe expertpool omvat inmiddels ruim vijftig contacten. Ook vindt hierover afstemming plaats met de andere regionale expertisecentra, het DEB (Duurzaam Energie Besparen) en ondernemersvereniging VNO-NCW. Er is contact gelegd met 27 bedrijvenverenigingen in de regio. Ongeveer de helft van deze bedrijvenverenigingen heeft aangegeven graag actief mee te werken aan de doelen van het REE. De andere helft gaf aan de doelen en inzet van het REE weliswaar te steunen, maar ziet voor zichzelf daarin geen actieve rol weggelegd.
Het REE heeft in de tweede helft van 2023 het CRM-systeem HubSpot geïmplementeerd: een uitgebreid en professioneel systeem. ConnectR is sinds september de vaste werk- en vergaderplek van het REE. Dit heeft bijgedragen aan de naamsbekendheid van het REE en heeft gezorgd voor synergie en samenwerking met partijen die ook op het Industriepark Kleefse Waard in Arnhem gevestigd zijn.
Vanaf 1 oktober heeft het REE ook de uitvoering van de campagne Arnhem Zet de Knop Om (AZDKO) overgenomen. Dat betekent dat het REE bedrijven adviseert, in samenspraak met de reeds ingeschakelde energie-experts, de website van AZDKO (Powered by REE) beheert en helpt met de afhandeling van binnengekomen subsidieaanvragen.
Er is een extra subsidie aangevraagd bij de provincie, ter grootte van €75.000. Deze subsidie hebben we ook gekregen.

3. Resultaten per opgave

3.1 Verbonden regio

Weg

Gebiedsaanpak A/N 325

In het bestuurlijk overleg Gebiedsaanpak A325 van 23 november is gesproken over een integrale aanpak van de bereikbaarheid op deze corridor. En er is besloten om een vervolg te geven aan de verkenning en (gefaseerde) uitvoering van de doorfietsroute VeluweWaalpad. Er ligt een akkoord op het richtinggevende tracé.

A50

Op 26 oktober heeft de minister de Ontwerp-Structuurvisie A50 Ewijk - Bankhoef - Paalgraven met achterliggende documenten vastgesteld, waarin de voorkeursbeslissing (twee keer drie rijstroken) is opgenomen. In december hebben wij gebruik gemaakt van de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen tegen de Ontwerp-Structuurvisie. Wij zijn blij met de verbreding van de A50 tussen Ewijk en Paalgraven van twee keer twee rijstroken naar twee keer drie rijstroken en de nieuwe langzaam verkeer-brug bij Ravenstein, waarbij fiets en landbouwverkeer van elkaar gescheiden worden. Wel hebben wij aandacht gevraagd voor o.a. de milieuaspecten in relatie tot leefbaarheid en de druk op het onderliggende wegennet.

A12/A15

De uitspraak van de Raad van State heeft nog steeds geen uitsluitsel gegeven over de realisatie van de doortrekking van de A15 en de verbreding van de A12. De regio heeft een mobiliteitsplus-pakket onder de aandacht gebracht van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en de provincie Gelderland. Dit mobiliteitspluspakket is bedoeld om meer inzicht te krijgen in de mogelijke mobiliteitsmaatregelen rondom de A12/A15, juist ook als er forse vertraging in de realisatie ontstaat. Het maatregelenpakket wordt nu nader geconcretiseerd.

Al enige tijd zijn Rijkswaterstaat Oost-Nederland, provincie Gelderland, de 8rhk ambassadeurs en de GMR onder de noemer A12 alliantie bezig om de samenwerking in de A12 corridor tussen Arnhem en de Duitse grens te versterken. Doel van deze samenwerking is om in dit deel van de regio Arnhem-Nijmegen een duurzame balans tussen bereikbaarheid en ruimtelijke ontwikkelingen te bereiken. Op 7 november is met een groot aantal stakeholders gesproken over de mogelijkheden om de mobiliteit rond de jaarlijkse kerstshow bij Intratuin in Duiven te verbeteren. De resultaten van deze bijeenkomst worden in 2024 verder uitgewerkt door de A12 alliantie in samenwerking met de gemeente Duiven, Linders en andere bedrijven op dit bedrijventerrein in Duiven/Westervoort.

Spoor

Maaslijn

De elektrificatie en gedeeltelijke verdubbeling van de Maaslijn is op 24 oktober gegund aan Swietelsky Rail Benelux. De provincie Limburg organiseert samen met ProRail informatie-bijeenkomsten over de laatste stand van zaken rondom de Maaslijn. De provincie Limburg wil het Rijk bewegen om extra financiële middelen beschikbaar te stellen voor de Maaslijn en de Maaslijn op te waarderen naar een spoorproject van landsbelang.

Gedrag en Duurzame Mobiliteit

De programmapartners van Slim & Schoon Onderweg zijn akkoord gegaan met de plannen van aanpak, de budgetten en de dekking van het programma 2024.

A12 Slim Reizen organiseerde een werksessie met o.a. Intratuin over de bereikbaarheid, vooral tijdens de kerstshow. Ook grote bedrijven als McDonalds waren daarbij aanwezig. In 2024 hopen

we vervolgacties uit te voeren. Ook voor andere grote werkgevers, zoals ziekenhuis Rijnstate, willen we zo'n werksessie houden, om hen te attenderen op mogelijke maatregelen om de bereikbaarheid te verbeteren, zeker op piekmomenten en tijdens evenementen.

We hebben hard gewerkt aan de nieuwe website van Slim & Schoon Onderweg, die eind december online kwam. Hij is meer gericht op de doelgroepen die we met het programma willen bereiken. We blijven deze de komende tijd verder ontwikkelen. Op de HAN-campus in Arnhem is via een interactieve zuil onderzoek gedaan naar de (waardering van) de bereikbaarheid van de Hogeschool door studenten. Dit levert ons belangrijke informatie op voor de verbetering van die bereikbaarheid.

Helaas blijkt de markt van deelmobiliteit nogal grillig. Check heeft eind 2023 zijn deelscooters voorlopig weggehaald uit Nijmegen en Felyx heeft de deelscooters tijdens de wintermaanden weggehaald uit de kleinere gemeenten rondom Nijmegen. We werken aan manieren om dit aanbod stabieler en betrouwbaarder te maken.

Begin november zijn in het kader van de campagne "Zo Werkt Het" de prijzen voor Fietswerkgever van 2023 uitgereikt. Binnen onze regio waren de winnaars: Bureau Objectief in Nijmegen (kleine werkgevers), Astrum College in Velp (middelgrote werkgevers) en provincie Gelderland (grote werkgevers). Van harte gefeliciteerd! Hopelijk raken andere werkgevers hierdoor extra gemotiveerd om hier ook mee aan de slag te gaan.
Ons team van de Werkgeversaanpak heeft gewerkt aan de ontwikkeling van een campagne voor de stimulering van fietsgebruik met probeeracties voor de e-bike en challanges voor de fiets. Eind 2023 is de aanbesteding voorbereid, die in 2024 wordt uitgevoerd.

Fiets

De bestuurders hebben op 29 november akkoord gegeven op het voorstel om een forse impuls te geven in het aantal locaties waar fietstellingen worden gehouden. Naast meer inzicht in het fietsgebruik, wordt daarmee ook de robuustheid van ons regionaal multimodaal model versterkt.

Hubs en knooppunten

Koppelkansen tussen mobiliteitshubs en Toeristische Overstappunten (TOPs)
Enkele maanden geleden is de verkenning naar de koppelkansen tussen mobiliteitshubs en toeristische overstappunten, hubs en TOPs, gestart. Het doel van deze verkenning is om de koppelkansen tussen hubs en TOPs in de regio te identificeren én inzichtelijk krijgen wat er nodig is deze kansen te verzilveren. De resultaten van de verkenningen zijn op 29 november tijdens een bestuurlijk overleg met wethouders duurzaam toerisme en wethouders mobiliteit gepresenteerd. De bestuurders zijn ermee akkoord gegaan om een aantal locaties verder uit te werken.

Daarnaast is er overeenstemming bereikt met de provincie Gelderland om bij te dragen aan het onderzoek naar de verbreding van de A50 tussen knooppunt Valburg en de provinciegrens met Noord-Brabant. Onderdeel van deze studie is om de potentie te onderzoeken van een mobiliteitshub op de A73-corridor Druten - Beuningen - Nijmegen.

Verkeersveiligheid

In december is weer opdracht verleend aan Viastat voor 2024. Met dit programma kan elke gemeente in de regio actuele verkeersveiligheidsdata ophalen. ViaStat is een programma waarmee analyses gemaakt kunnen worden op basis van geregistreerde ongevallen en gereden snelheden. Daarnaast is opdracht gegeven aan de firma Dokdata en Arcadis om voor de gemeenten een top vijf per gemeente op te stellen van wegsituaties met de hoogste risico-indicaties. Deze risicoinventarisatie wordt uitgevoerd met het risicomodel dat de provincie Gelderland beschikbaar heeft gesteld aan gemeenten en waarmee gemeenten verdere invulling kunnen geven aan de gewenste risicogestuurde verkeersveiligheidsaanpak.

3.2 Productieve regio

Nieuwe bestuurlijk opdrachtgever

Op 29 november is Sigrid Sengers (burgemeester gemeente Druten) benoemd als nieuwe bestuurlijk opdrachtgever voor de Productieve regio.

Duurzame logistiek

Door de bestuurlijk opdrachtgevers is tijdens Regio Overleg(t) op 29 november een toelichting gegeven op uitwerking van de bestuurlijke opdracht om het speerpunt Duurzame logistiek voortaan integraal vanuit de opgaven Productieve, Circulaire en Verbonden regio vorm te geven. Er zijn ook een aantal inhoudelijke uitgangspunten en randvoorwaarden met elkaar afgesproken. Bijvoorbeeld over de inhoudelijke koers, de gewenste rol en de meerwaarde van de regio. Maar ook over wat de integrale meerwaarde van het speerpunt is.
Dit vormt de basis voor de regionale Roadmap Logistiek. Besluitvorming hierover vindt in het eerste kwartaal van 2024 plaats.

Human Capital

In de eerste jaren van de GMR is gewerkt aan een Human Capital Agenda en een Human Capital Akkoord (HCA). Een prachtig succes in de samenwerking tussen GMR, TEB en de provincie. Tezamen is gewerkt aan beleid en strategie.
Maar hoe borgen we de uitvoering? Partijen hebben besloten dat TEB vanaf 2024 regie gaat voeren op dit onderwerp. Hoe dat er financieel uit gaat zien, is nog onderwerp van gesprek.

Regionaal Programma Werklocaties (RPW)

We werken aan de voorbereidingen voor het opstellen van het RPW 2025-2028, dat per 1 januari 2025 moet ingaan. Zowel ambtelijk als bestuurlijk worden thema's besproken die in het nieuwe RPW moeten landen. Daarnaast is gewerkt aan de eerste onderzoeksopdracht over de behoefte aan circulaire bedrijvigheid.
Op 27 november is de opzet en het proces van het nieuwe RPW voorgelegd aan de regioagenda-commissie. De raadsleden willen meegenomen worden op het moment dat het nieuwe RPW (in concept) gereed is.

Mkb

Project verbeteren dienstverlening aan ondernemers in de regio
Afgelopen periode hebben we twee bijeenkomsten georganiseerd met een groot aantal stake-holders uit de regio die zich bezighouden met dienstverlening aan het mkb. Er is breed draagvlak om gezamenlijk hierin op te trekken. Ook bestuurders hebben op 29 november ingestemd om in 2024 aan de slag te gaan met het verbeteren van de dienstverlening aan het mkb.

3.3 Circulaire regio

Speerpunt Circulaire Bouw & Infrastructuur

Circulaire Bouw
In 2024-2026 wordt het programma Conceptueel en Circulair Bouwen (CCB) de hoofdmoot van het Regio Deal-project 'toekomstbestendig bouwen'. Alle zestien gemeenten hebben hiervoor een intentieverklaring afgegeven en de groep van andere stakeholders (bouwende en financierende partijen, corporaties en provincie) die hierbij gaan aansluiten is uitgebreid. Ook van deze partijen verwachten we intenties en commitment vast te leggen in overeenkomsten, zodra er genoeg duidelijkheid is over de precieze regeling van de Regio Deal.

Ondertussen is het beoordelen van bouwprojecten met de circulaire impactladder ‘gewoon’ doorgegaan. Evenals het voorbereiden van diverse andere deelprojecten van het programma CCB.

Circulaire infra
Het project Circulair opdrachtgeverschap bij grond-, weg- en waterbouw verzorgde bij het circulair jaarevent zes goed bezochte workshops.
Afgelopen kwartaal is het mogelijk gemaakt dat gemeenten praktische ondersteuning kunnen krijgen voor lokale infraprojecten via kennistafels en een 'menukaart' met ondersteunings-mogelijkheden. Belangrijke mijlpaal is de start van de digitale grondstoffenbank (DuSpot), vanaf januari 2024 met alle zestien gemeenten.

Speerpunt Grondstoffen en Ketens

Engage4Bio
De GMR is samen met o.a. de WUR (Wageningen University & Research) en ArtEZ partner van Horizon Europe project Engage4Bio. Dit project versterkt, door samenwerken en leren, de betrokkenheid en de vaardigheden van (maatschappelijke) partners bij het uitwerken van de perspectieven van de circulaire bio-economie in een regionale setting. Dit gebeurt tegelijkertijd in verschillende landen in Europa. De Nederlandse casus is gericht op circulair textiel in Nederland (Groene Metropoolregio). Op de website van de WUR staat meer informatie over het project Engage4Bio. Er zijn het afgelopen jaar diverse workshops gehouden over dit project, waaronder bij Industriepark Kleefse Waard en bij het Openluchtmuseum, maar ook tijdens ons jaarevent op 8 november. In deze workshops hebben we met stakeholders onderzocht waar de kansen voor onze regio liggen voor circulair en biobased textiel. Textiel is uit onderzoek naar voren gekomen als een van de kansrijke grondstoffen voor onze regio om circulaire stappen te zetten. In 2024 proberen wij met de betrokken partners deze kansen verder te identificeren en benutten.

Speerpunt Water en Klimaatadaptatie

Bestuurlijk op sterkte
Water en Klimaatadaptatie is weer bestuurlijk op sterkte nu Bart Kagei, wethouder van de gemeente Zevenaar, de positie van Gemma Tiedink (voormalig wethouder gemeente Duiven) heeft overgenomen naast wethouder Alex ten Westenend.

Klimaatadaptieve bouw en werklandschappen
In samenwerking met Productieve regio en TEB zijn Noviotech Campus en IJsseloord in beeld voor een ambitieus pakket in de Groeifonds-regeling werklandschappen van de Toekomst, bedoeld om bedrijventerreinen te vergroenen.

Living labs klimaatadaptatie
We werken samen met regiogemeenten en TEB mee aan drie Regio Deal-projecten:
- Lifeport Cool Lab; Koel netwerk, Groene Corridor, Dorpspleinen, Woonwijken, Zorginstellingen,
- Soil Valley; Verdroging en piekbuien in een stuwwallengebied en laaggelegen gebied en
- Build for Health van Radboudumc; gezondheid en hittestress.

Daarnaast is het initiatief genomen om een living lab op te starten in Park Lingezegen voor klimaatadaptie vraagstukken.

Speerpunt Energietransitie

Integraal programmeren, aanpak netcongestie
In een ambtelijke bijeenkomst op 4 oktober is een start gemaakt met een toelichting van het proces en aanpak Integraal programmeren. Vervolgens zijn er in november vier gebiedsateliers georganiseerd. Dit was met ambtelijke vertegenwoordiging van alle gemeenten vanuit alle domeinen (wonen, mobiliteit/logistiek, duurzame opwek, bedrijventerreinen/industrie). In deze sessies zijn inzichten gedeeld tussen gemeente en netbeheerder. Welke ontwikkelingen zien de

gemeenten voor de periode tot 2030 en 2030-2050 en wat heeft Liander geprognotiseerd in deze perioden. De opgehaalde input wordt meegenomen in de impactanalyse van Liander. Nu wordt gewerkt aan een update van de prognoses en het doorrekenen van de uiteindelijke impact van deze plannen op het energienetwerk. Begin februari start een tweede ronde gebiedsateliers. In deze bijeenkomsten vindt, op basis van de impactanalyse, verdieping plaats op slimme keuzes en oplossingen die mogelijk zijn om de impact op het net te verkleinen.

Warmtetransitie
Het Ministerie van BZK heeft de regioaanvraag voor de specifieke uitkering regionale structuur Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie (NPLW) geaccordeerd en uitgekeerd. De uitkering wordt via een viertal programmalijnen ingezet om de warmtetransitie te ondersteunen en versterken.

PlanMER
De commissie MER heeft advies gegeven op de regionale planMER voor de Regionale Energiestrategie (RES). Dit advies heeft niet geleid tot wijzigingen in de regionale planMER. Op basis van de planMER is in een aantal gemeenten gestart met een proces om de kansrijke zoeklocaties voor wind verder uit te werken. Deze gemeenten ondersteunen we bij de uitwerking van het proces.

Interreg project DeCarb-Pro
DeCarb-Pro beoogt CO2 uitstoot terug te brengen door de kosten van deze CO2 uitstoot mee te nemen in aanbestedingen. We gaan onderzoeken hoe we dat het beste kunnen doen. Naast het bedenken van een strategie voor het toepassen van CO2-beprijzing, beoogt het project ook om verschillende pilots uit te voeren en te evalueren. En (uiteindelijk) trainingsmethoden te ontwikkelen.
De GMR is betrokken bij dit project vanwege de ruime ervaring die hier is opgedaan in het opnemen van duurzaamheidscriteria bij aanbestedingen. Met de gemeenten Arnhem en Nijmegen wordt binnenkort verkend welke projecten als concrete pilot ingebracht kunnen worden in dit Europese onderzoeksproject.

Aanpak energiebesparingsopgave gemeenten
In 2030 wil de GMR 55% minder gas verbruiken ten opzichte van 2020. Uit een enquête onder de energiebeheerders van alle aangesloten gemeenten blijkt dat veel gemeenten onzeker zijn of ze deze doelstelling gaan halen. De werkgroep heeft zich daarom gebogen over de vraag: hoe kunnen gemeenten geholpen worden bij deze besparingsopgave.
Een van de conclusies was dat er niet één specifieke oplossing valt aan te wijzen. De ene gemeente ontbreekt het aan financiële middelen, de andere gemeente heeft de installateurs niet om het werk uit te voeren of netcongestie zorgt voor vertraging. De aanbevelingen van de werkgroep waren daarom vooral gericht op a) het onder de aandacht blijven brengen van de opgave, b) het delen van kennis tussen de gemeenten voor oplossingen en c) het op regionaal (bestuurlijk) niveau onder de aandacht brengen van de regionale vraagstukken, zoals netcongestie of de trage uitrol van slimme meters. Hier gaan we nu mee verder.

3.4 Ontspannen regio

Groen-blauw raamwerk
In het regioarrangement hebben we elf denklijnen en vier koplopers opgenomen voor het versterken van het groen en blauw in onze regio. Deze denklijnen en koplopers hebben we, samen met de provincie, door laten rekenen door de bureaus Tauw en Wing: wat zou het opleveren als we de kansrijke initiatieven en projecten in onze regio zouden uitvoeren? Wie is hier al bij betrokken?

Is er al financiering? Hoe haalbaar zijn ze? Allemaal vragen waar bureaus Tauw en Wing onderzoek naar hebben gedaan en een eerste antwoord op geven in hun rapporten. Deze rapporten bevestigen wat we al vermoedden: we hebben in onze regio veel plannen, initiatieven en projecten die aantoonbaar bijdragen aan allerlei doelen op het gebied van natuur, stikstof, landbouwtransitie, klimaat etc. Ook hebben we veel innovatieve initiatieven en kennis op het gebied van bijvoorbeeld meer natuurinclusieve landbouw. Voor veel initiatieven is al veel draagvlak, voor sommigen ook al (een deel) financiering. Maar voor een deel van de initiatieven moeten we daar nog aan werken. Met de rapporten van Tauw en Wing als basis, werken we nu aan een uitvoeringsprogramma: wat gaan we verder brengen, hoe en vooral: met wie? Waar liggen mogelijkheden voor financiering? De komende tijd werken we dit, samen met iedereen die daarbij betrokken is - natuurlijk de gemeenten, maar ook natuurorganisaties, landbouworganisaties, universiteiten en anderen - verder uit.

Cultuur

Onder de noemer ‘Trekt jouw idee volle zalen?’ hebben tien samenwerkingsverbanden een subsidie gekregen om een innovatief initiatief op het gebied van cultuur uit te voeren. Dit als onderdeel van de uitvoering van het Transformatievoorstel cultuur, dat de GMR met steun van de provincie uitvoert om de culturele sector te versterken. Op de projectpagina ‘Trekt jouw idee volle zalen?’ is de komende jaren te volgen welke resultaten dit oplevert en wat we hiervan kunnen leren voor de toekomst. Een voorproefje is te zien op ons regiocongres “50 tinten groen” op 2 februari 2024.

3.5 Groene groeiregio

Leefomgeving: verbinden van de ruimtelijke opgaven

Ruimtelijke trajecten

In het derde kwartaal is het regioarrangement, dat alle regio’s in opdracht en samen met de provincie Gelderland hebben opgesteld, ter besluitvorming aangeboden aan de gemeenteraden van de achttien gemeenten. Het regioarrangement “Meer landschap, meer stad” is in alle achttien gemeenteraden vastgesteld en/of behandeld. Eveneens is in het derde kwartaal het concept ontwikkelperspectief NOVEX-gebied Arnhem Nijmegen Foodvalley “Meer landschap, meer stad” opgesteld. Het regioarrangement van de GMR vormt samen met het regioarrangement van de Regio Foodvalley een belangrijke basis voor het NOVEX ontwikkelperspectief. Het ontwikkel-perspectief betreft geen nieuw beleid, maar is bedoeld als bouwsteen voor de gebiedsprogramma’s en de uitvoeringsagenda NOVEX die nu samen met provincie, waterschappen en ministeries wordt gemaakt. Het is ter besluitvorming aan de achttien colleges van B&W aangeboden en door hen vastgesteld.

BO MIRT

In het BO MIRT (Bestuurlijk Overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport) worden jaarlijkse gesprekken gevoerd tussen: Rijk, en regio (provincies, gemeenten en waterschappen). Om afspraken te maken over bereikbaarheid, veiligheid en de ruimtelijke inrichting van Nederland. Tijdens het BO MIRT van 9 november is het NOVEX ontwikkelperspectief besproken. Gezien de demissionaire status van het kabinet zijn dit jaar geen nieuwe financiële afspraken gemaakt. Wel zijn er afspraken gemaakt over:

- Motie Minhas: Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV) en fietsmaatregelen;
- Opwaardering Maaslijn;
- A50 Bankhoef Ewijk Paalgraven (ca. €400 miljoen);
- Onderzoek nut en noodzaak goederencorridor;
- Programma Hoogfrequent Spoorvervoer (PHS) Nijmegen station;
- Woningbouw en mobiliteit (bevestiging van al eerder gemaakte financiële afspraken).

Netcongestie en integraal programmeren
Zoals beschreven bij de Circulaire regio zijn er samen met Liander per deelgebied in de regio gebiedsateliers uitgevoerd om de urgente problemen in beeld brengen. Het woningbouw-programma wordt geactualiseerd, is zoveel mogelijk verrijkt met gegevens over de energie-voorziening en wordt gerelateerd aan de beschikbare capaciteit van het desbetreffende onderstation. In onze regio zijn meerdere onderstations die een gebied omvatten dat vaak gemeentegrenzen overschrijdt.

Groene Metropool 2120
Het onderzoeksrapport 'Welkom in de toekomst!' is opgeleverd, dat we samen met o.a. de WUR hebben opgesteld. In het rapport is gekeken naar de ontwikkeling in de regio en hoe de regio er over 100 jaar uit zou kunnen zien. Dit is belangrijk omdat we met de dagelijkse keuzes van nu de toekomst beïnvloeden. En het is van belang om daar nu over na te denken en in gesprek over te gaan. De toekomstvisie is ook te zien tijdens de tentoonstelling 'Nederland op de tekentafel. 100 toekomstideeën', in Rotterdam bij Het Nieuwe Instituut. In de decemberuitgave van Binnenlands Bestuur verscheen een interview met onze directeur Harriët Tiemens over een eeuw vooruitkijken. Het onderzoeksrapport is ook gepresenteerd tijdens een gastcollege aan studenten planologie van de Radboud Universiteit.
In het nieuwe jaar gaat de GMR verder 'de boer op' met het rapport. En we onderzoeken ook welke betekenis dit rapport heeft voor de besluiten die nu moeten worden genomen.

Wonen in balans: versnellen van de woningbouw

Koploper 'Een thuis voor iedereen' en huisvesting arbeidsmigranten
Voor het Rijksprogramma 'Een thuis voor iedereen' zijn we koploperregio. De koploperregio's werken allemaal aan een regionale woonzorgvisie. Met het Rijk, VNG, Platform 31 en andere koploperregio's wisselen we onze ervaringen uit en leren van elkaar.
De stuurgroep - bestaande uit bestuurders van gemeenten, corporaties en zorgpartijen - heeft de achttien gemeenteraden via een brief geïnformeerd over de laatste stand van zaken. In het eerste kwartaal van 2024 wordt een informatieve bijeenkomst voor onder meer raadsleden georganiseerd. De eenduidige definities voor de aandachtsgroepen en ouderen zijn eind december geformuleerd.

Regionale huisvestingverordening 2024
Iedere gemeente is wettelijk verplicht iedere vier jaar een nieuwe huisvestingsverordening vast te stellen. Er is op regionaal niveau gewerkt aan een nieuwe verordening, waarin is ingezet op regionale woonruimteverdeling. De nieuwe huisvestingsverordening is per 1 januari 2024 ingegaan in de gemeenten van de GMR (met uitzondering van de gemeente Mook en Middelaar). De vernieuwde verordening omvat nieuwe regels voor de verdeling van sociale huurwoningen. Ook zijn in een aantal regiogemeenten - de gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Duiven, Heumen, Montferland, Nijmegen, Rheden, Rozendaal, Westervoort en Zevenaar - afspraken gemaakt rondom de mantelzorgurgentie. De gemeenten Arnhem, Druten, Lingewaard, Montferland, Overbetuwe, Renkum en Wijchen blijven de mantelzorgurgentie voorlopig nog zelf verstrekken.

Woondeal 2.0
Om het woningtekort aan te pakken en om voor iedereen een geschikte woning te hebben, geven gemeenten volop uitvoering aan de Woondeal 2.0.
Een overzicht van de behaalde resultaten in het vierde kwartaal:
- Realisatie van het aantal woningen ligt in lijn met de afspraken uit de Woondeal 2.0. Per kwartaal is de voortgang te zien in de woningmarktmonitor. In 2023 zijn er tot en met november 4.000 woningen gerealiseerd, zowel via nieuwbouw als in de bestaande voorraad;
- De tweede ronde van de Flexpool is aan het einde van kwartaal vier afgerond en de eerste projecten van de derde ronde van de Flexpool zijn van start gegaan;

- Op 2 november organiseerden we een seminar over het beter benutten van de bestaande voorraad;
- Op 15 november was er een geslaagde tempotafel met marktpartijen, woningcorporaties en overheden. Aan de hand van bespreking van concrete versnellingslocaties ontstaan oplossingen, begrip en vertrouwen tussen overheid, marktpartijen en woningcorporaties.

4. Tot slot

Het volgende kwartaalbericht verschijnt eind april 2024.
Eerdere kwartaalrapportages lezen? Ze zijn te vinden in onze online kennisbank. Daarnaast verschijnt maandelijks onze nieuwsbrief waarin we informeren over actuele ontwikkelingen.

Nijverheidsweg 2a
6662 NG Elst
info@groenemetropoolregio.nl
www.groenemetropoolregio.nl

GROENE METROPOOL REGIO ARNHEM NIJMEGEN